

Ulusal Rekabet Gücünü Arttırma Yolları: Literatür Araştırması

Doç. Dr. Emin ÇİVİ

University of New Brunswick, Faculty of Business, Saint John, CANADA

Blm. Uzm. Ece DEMİRAY EROL

Celal Bayar Üniversitesi, SBE, İktisat A.B.D. Doktora Öğrencisi, MANİSA

ÖZET

Son yıllarda rekabet gücü konusuna verilen önemin artmasıyla birlikte rekabet ve rekabet gücü konuları üzerinde yapılan araştırmaların sayısında büyük artışlar görülmüştür. Rekabetin boyutunun sürekli değişim göstermesi, konunun çok farklı algılanan kavramlardan olmasına neden olmuştur. Bu makalede ülkelerin rekabet güçleri üzerinde yapılmış çalışmalar incelenmektedir. Bu ülkelerin yapılarındaki farklar ortaya konulup, karşılaştırma yapılmaktadır. Çalışmanın ana amacı, ülkelerin diğer küresel rakipler karşısındaki rekabet güçlerini arttırmak için hangi faktörlere önem vermeleri gerektiğini ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Global Rekabet, Uluslar arası Rekabet, Altyapı Analizi, Ulusal Pazarlama, Gelişmekte Olan Ülkeler.

The Ways of Strengthening National Competitive Power: Literatur Review

ABSTRACT

The number of researches on “new global competition” and “international competitiveness” has increased recently as a result of growing importance given to competitiveness issues. Due to the continuous change of the dimensions of competition, competitiveness and related topics have become one of the confusing concepts for the academicians and researchers. In this article, we will analyze the results of some empirical researches on the competitiveness for different countries. We will show different advantages and disadvantages of the countries with different growth level. Main goal for the study is to indicate factors which will help developed and developing countries to increase their competitiveness against global competitors.

Keywords: Global Competition, International Competitiveness, Substructure Analize, Developing Countries.

Giriş

Son yıllarda küresel alanda uluslararası ticaret ilişkilerinin hızlanması, firmaların yoğun rekabetin yaşandığı pazarlarda başarı elde etme şansını güçleştirmektedir. Gelişmiş iletişim ve ulaşım teknolojilerinin tüm dünyanın kullanımına sunulması ve ülkeler arasındaki sınırların da daralması yaşanan değişimi hızlandırmış ve teknolojilerin daha da yaygınlaşmasına neden olmuştur. Farklı ülkelerdeki firmalar arasındaki stratejik işbirliğinin artması sonucu dünyada varolan rekabet anlayışında önemli değişiklikler oluşmuştur. Bu yeni birliktelikler bilginin gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere akışını kolaylaştırmıştır. Uzun yıllar varlığını koruyan kapalı piyasa anlayışı yıkılmış ve sonuçta, kamu tarafından iç pazarda uzun yıllardır dış firmalara karşı korunan işletmeler yoğun rekabet ortamına çekilmiştir.

Yaşanan bu değişimler sonrasında ülkeler rekabet gücünün korunması ya da arttırılması konusuna daha fazla önem vermek zorunda olduklarını fark etmişler ve ulusal rekabetin düzenlenmesi ve rekabet gücünün arttırılması konularında yapılan araştırmalara büyük destek sağlamışlardır. Ülkelerin genel rekabet gücünü inceleyen çalışmalar 1983 tarihinde ABD'nin rekabet gücünün incelendiği araştırmayla daha da hız kazanmıştır. ABD'nin ardından çeşitli ülkeler benzer ve farklı teknikleri kullanarak ulusal rekabet güçlerini ortaya koyabilmek amacıyla geniş çaplı projelere destek vermişler ve elde edilen sonuçlardan hareketle rekabet güçlerini arttırmak için önemli değişimleri başlatmışlardır.

Bu çalışma farklı gelişmişlik düzeyinde bulunan ülkelerde gerçekleşen rekabet gücü çalışmalarının incelendiği bir literatür araştırması niteliğindedir. Çalışma ulusal rekabet gücü konusunda hangi faktörlerin önemli olduğunu ve kamunun uluslararası alanda rekabet eden firmalara nasıl destek verebileceklerini ortaya koyması açısından önemlidir. Ayrıca bu çalışmadan elde edilen bilgilerle, rekabet gücünü arttırmak için bilimsel araştırmaları hızlandırması gereken Türkiye'ye hangi konularda yoğunlaşması gerektiği ve hangi araçların fayda sağlayacağı konusunda yol gösterici olması da amaçlanmaktadır.

1. Ulusal Rekabet Gücü Üzerine Yapılan Çalışmalar

Rekabet gücü üzerine yapılan çalışmaların hızla artış göstermesi, gelişmekte olan ülkeler kadar gelişmiş ülkelerin de bu konu üzerinde titizlikle durmalarından kaynaklanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik anlamda giderek daha da güçlü konuma gelmesi, hem rakip ekonomilerin ve hem de daha önce pazarlarda tek başına hareket etmeye alışmış gelişmiş ülkelerin de farklı düşünce ve hareket tarzı geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Ülkelerin genel rekabet gücü ve ülkeye özgü özel alanlarını inceleyen çalışmalar 1983 tarihinde ABD'nin rekabet gücünün ortaya çıkarıldığı araştırmayla başlamıştır¹. Tablo 1'de bu tarihten itibaren konu ile ilgili yapılmış 7 çalışmanın sonuçları özetlenmekte ve hazırlanan tablo ile rekabet yarışında farklı ülkelerin sahip olduğu avantaj ve dezavantajlar listelenmektedir. Buradaki amaç ülkelerin değişim sürecinde karşılaştığı problemleri ve yapısında barındırdığı avantajları da karşılaştırmaktır.

Tablo-1: Amerika Birleşik Devletleri: Rekabetçi Açından Avantaj ve Dezavantajları

Amerika Birleşik Devletleri	
Avantaj	Dezavantaj
İşgücünün sektör içindeki homojen dağılımı	İnsan kaynağından tam kapasitede yararlanılamaması
Altyapının sürekli yenilenmesi	Meslek okulları sayısının yetersizliği
Gelişmiş sermaye piyasaları	Hizmet içi eğitimin yetersizliği
Ar-Ge harcamalarının yeterli düzeyde bulunması	İşgücü ve yönetim arasında iyi ilişkilerin olmaması
Dünya devi işletmeleri (ÇUŞ) bünyesinde barındırması	Entelektüel mülkiyet haklarının tüm dünyada aynı titizlikle uygulanmaması
Güçlü politik yapı	

Kaynak: President's Commission on Industrial Competitiveness (1985), **Global Competition: The New Reality, the Report of the President Commission on Industrial Competitiveness**, Vol: I-II, Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.

1 President's Commission on Industrial Competitiveness (1985), **Global Competition: The New Reality, the Report of the President Commission on Industrial Competitiveness**, Vol: I-II, Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.

1.1 Amerika Birleşik Devletleri

1983 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başkanı Ronald Reagan tarafından oluşturulan, iş dünyası, sendikalar, hükümet ve akademi çevrelerinden yaklaşık 30 üyenin yer aldığı, Başkanın Endüstriyel Rekabet Gücü Komisyonu (President's Commission on Industrial Competitiveness) tarafından hazırlanan ve dış ticaret rekabet gücü açısından ABD endüstrilerinin avantaj ve dezavantajlarının ortaya konulduğu rapor²), rekabet gücü çalışmalarının yaygınlaşmasına öncülük etmiştir. Raporda daha çok ABD'nin yeni dünya rekabet ortamında ne şekilde hareket etmesi gerektiği ve hangi rakiplerle, hangi alanlarda rekabet edebileceğinin belirlenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Rekabetçi üstünlüğe sahip olan alanların güçlendirilmeye çalışılmasının, rekabetçi üstünlüğün elde edilmesinde en önemli aşama olduğu vurgulanmaktadır. Amerika'nın gelişen diğer ekonomiler karşısında rekabetçi üstünlüğe sahip olabilmesi ve sahip olduğu bu öncü konumunu koruyabilmesi için ülkenin avantaj ve dezavantajlarının açıkça ortaya döküldüğü kapsamlı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Aşağıda bu çalışmanın sonuçlarına değinilmektedir.

1.1.1 İnsan Kaynakları

Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında ABD'de mavi ve beyaz yakalıların sayısının dengeli bir şekilde dağıldığı görülmektedir. Bu denge, insan kaynağının kalitesi ve yüksek verimlilikle çalışmasını da sağlamaktadır. İnsan kaynağı ve kalitesi, ABD'nin uluslararası alandaki en güçlü özelliği sayılabilir. İş gücü verimliliği artışı açısından diğer ülkelerin gerisinde kalınmasının nedeni ise bu kaynaklardan etkin şekilde yararlanılamamasıdır.

İlk ve orta öğretim düzeyindeki eğitim kurumlarında büyük problemler yaşanmaktadır. Orta öğretim sonrası eğitimin kalite düzeyinde, meslek okullarının yapısı ve gelişiminde çeşitli problemler bulunmaktadır. İşyeri yöneticileri de çalışanların yetenek ve bilgilerinin gelişmesi ve işyeri verimliliğinin artırılması için yeterli ilgiyi göstermemektedir. Çalışanlar ise, mesleki gelişim için kendi eğitimlerine gerekli yatırımı yapmamaktadır. Bazı sektörlerdeki çalışanlar ve yönetim arasındaki düşmanca davranışlar da, her iki tarafın motivasyonunu azaltarak, işgücü verimliliğinin düşmesine neden olmaktadır.

1.1.2 Teknolojik Yapı

ABD yeni ürün/ teknoloji geliştirilmesinde ve firmalarca bu yeni teknolojilerin kullanılmasında dünya öncüsü konumdadır. Teknolojik açıdan bulunulan düzey, en son teknolojinin kullanılarak, teknoloji yoğun ürünlerin üretimini ve verimlilik düzeyinin artmasını sağlamaktadır. Fakat, ABD teknoloji alanındaki liderliğini, son yıllarda, askeri alanlar dışındaki sektörler için ayırdığı araştırma geliştirme fonlarının azalması yüzünden kaybetmek üzeredir. Ayrıca diğer ülkeler, ABD'nin geliştirmiş olduğu teknolojileri alıp, kendi yapılarına uyarlayarak ticarileştirmekte ve daha sonra büyük atılımlara imza atmaktadırlar. Dünyada entelektüel mülkiyet haklarının korunmasında ciddi problemler yaşanması da ABD'nin teknoloji yoğun ürünlerdeki katma değer azalmasına

2 President's Commission on Industrial Competitiveness (1985), age.

neden olmaktadır. Tüm dünyadaki patent politikaları, günümüz dünyasındaki değişim ve gelişmeleri yansıtacak şekilde değiştirilememiştir. Uluslararası patent anlaşmaları, ticari marka hakları da ABD'nin güçlü olduğu ürünlerin diğer dünya ülkelerince kopyalanmasını engelleyememektedir.

1.1.3 Sermaye, Altyapı ve Doğal Kaynaklar

ABD'deki işletmelerin kullandıkları sermayenin maliyeti diğer ülkelerdeki işletmelere göre daha yüksektir. Sermaye maliyetinin yüksekliği, ABD'deki işletmelerin diğer ülke işletmelerine nazaran daha az yatırım yapmasına neden olmaktadır. Düşük yatırım oranları, üretim teknolojisinin hızla değiştiği bir ortamda sektörlerin verimliliğini azaltmakta ve sermayenin de hızla erimesine neden olmaktadır. Ayrıca sermaye maliyetlerinin yüksekliği kullanılan kaynağın hızlı geri dönüşümünü gerektirdiği için ABD'li işletmeler yatırımlarında kısa dönemli düşünmektedir. Fakat bu tür problemlerin yanında, gelişmiş ABD sermaye pazarları, güçlü sermaye fonlarının ve hisse senedi yatırımlarının gerçekleşmesini sağlayarak, yabancı yatırımcıları ülkeye çekmeyi başarmıştır.

ABD altyapı tesisleri ve doğal kaynak bakımından rakip diğer ülkelere göre daha zengindir. Her ne kadar altyapıdaki gelişmişlik düzeyi açısından dünya öncüsü olsa da, her geçen zaman dilimi bu alana yatırım yapmayı zorunlu kılmaktadır.

1.1.4 Ekonomik Yapı

ABD'nin yerleşmiş politik sistemi ve değerli parasına rağmen, para ve mali politikalarında yaşanan büyük çaplı değişimler ABD ekonomisinin kararsız bir ekonomi halini almasına neden olmuştur. ABD'nin dünya piyasalarındaki yerini gün geçtikçe kaybetmesinin nedenlerinden bazıları ise:

- Ülke içinde uygulanan antitröst politikalarının işletmeler arasındaki olası dayanışmayı azaltması,
- Çeşitli ürünlerin ihracatına devlet tarafından ulusal güvenlik nedeniyle konulan kısıtlamaların çokluğu,
- Çıkar gruplarının devletin belirli sektörleri koruyucu düzenlemeler yapması gerektiğini savunmaları ve sermaye oluşumunun bu yöne kaydırmaları olarak sayılabilir.

1.1.5 Pazar Yapısı

Amerika'da sermaye ve iş gücü diğer ülkelere nazaran daha akışkandır. Çalışanlar kendilerine yeterli desteği vermeyen ve teşvik etmeyen işyerlerinden ayrılarak, daha iyi imkânlar sunan sektör ya da işyerlerine geçmekte tereddüt etmemektedir. Bir çok iş kolunda işçiye yeterli desteğin verilmemesi, çalışanların bu işyerlerini sahiplenmesini ve daha verimli çalışmalarını da engellemektedir³. Bu nedenle işletmeler kısa süre sonra ayrılma ihtimali yüksek olan çalışanların eğitimi ve geliştirilmesi için yatırım yapmak istememektedir. Bu kısır döngü de işgücünün eğitim seviyesinin düşmesine neden olmaktadır.

Çeşitli anlaşma ve düzenlemelerle gümrük tarifeleri düşürülmesine rağmen, sermaye teşvikleri, lisans zorunlulukları, yabancı yatırımlar üzerindeki

³ C. J.Bellak ve A. Weiss (1993), " A Note on the Austrian Diamond" **Management International Review**, Special Issue, Vol. : 33, 1993/2, ss. 109-118.

kısıtlamalar ve farklı değerlendirme prosedürleri gibi yeni koruyucu tedbirlerle ABD piyasasının hala koruma altında olması, pazarların küresel hale gelme süresini yavaşlatmaktadır.

1.2 Avusturya

Avusturya'nın ihraç ettiği mallar incelendiğinde, nihaî malların, makine ve özellikli girdilere göre daha önemli bir yer tuttuğu görülmektedir⁴. Niş⁵ pazarlar için ara mallar üreten uzmanlaşmış küçük tedarikçilerin sayısının fazla olması, çeşitli endüstrilerin sayısını da arttırmaktadır.

İhraç edilen mallarda makinelerin payının düşüklüğü gelişmiş ülkelerde her zaman karşılaşılan bir durum değildir. Bu endüstriyel bir zayıflık olarak nitelendirilebilir. Avusturya'nın rekabetçi işletme kümeleri (cluster) detaylı bir şekilde incelendiğinde, makine ve özellikli girdiler sektöründe önemli problemlerin olduğu görülmektedir.

Avusturya'nın en önemli işletme kümeleri, metalcilik, ormancılık, tekstil, olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat gelecekte ülke ekonomilerine katkılarının büyük olacağı tahmin edilen bazı sektörler (kimya end., mikro elektronik end., biyoteknoloji vb.) Avusturya işletme kümeleri arasında bulunmamaktadır.

Tablo-2 Avusturya: Rekabetçi Açından Avantaj ve Dezavantajları

Avusturya	
Avantaj	Dezavantaj
İhraç ürünlerinin büyük bölümünün rekabet gücü yüksek ürünlerden oluşması	Katma değeri yüksek olan ürünlerin ihracattan aldığı payın düşüklüğü
Katma değeri yüksek ürünlerin üretimden aldığı payın çokluğu	Geleceğin teknolojilerine yapılan yatırımların kısıtlı olması
Turizm açısından dünyanın en önemli ülkeleri arasında bulunulması	Bir çok sektördeki tekel ya da oligopolist yapı
Sanayiye ara mal tedarik eden işletmelerin sayısı	
Dış politik ve ticaret ilişkilerinin kuvvetli olması	

Kaynak: C. J.Bellak ve A. Weiss (1993), "A Note on the Austrian Diamond" **Management International Review**, Special Issue, Vol. : 33, 1993/2, ss. 109-118.

Çeşitli işletme kümelerinde tek işletmenin hakim olduğu görülmektedir. Bu tip yapılarda hakim işletme diğer işletmelerle iletişim kurmakta zorlanmaktadır. Bunun yanında kimi işletme kümelerinde yaşanan bölgesel yoğunlaşma sonucu işletmeler arası iş birliği artmakta ve diğer tedarikçiler arasındaki rekabet hızlanmaktadır. Bu da sektörün kalitesini arttırmaktadır.

Porter'in dışsal rekabetçi faktörlerinden olan şans faktörü Avusturya açısından önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. İlk olarak, Avusturya'ya

⁴ D. Nicoletta Lascu;(2006) International Marketing,Second Edition , s.54

⁵ Niş Pazar(Niche): Çok küçük, fakat karlı pazar bölümleri

yapılan dış yardımların fazlalığı bir şans göstergesi olarak kabul edilebilir. Porter'ın modelinde yer bulamayan turizm sektörünün Avusturya ekonomisine katkısı azımsanmayacak kadar çöktür. Üçüncü olarak, Viyana'nın dünya turizmindeki etkin konumu da ülke ticaretine katkısı açısından şans faktörü içinde yer almaktadır.

1.3 Kanada

Kanada'nın uzun dönemde en büyük ekonomik problemi, sektörel verimlilik hızının düşük olacağı varsayımdır⁶. Ülkenin toplam verimlilik düzeyi yüksek görülse de, bu oranın son yıllardaki azalma eğilimine girişi, diğer ülkelerin Kanada'ya yetişmesine olanak tanımıştır⁷. ücret artış endeksinde G7 ülkeleri arasında Kanada, İtalya'nın ardından ikinci sıraya yükselmiştir.

Tablo-3 Kanada: Rekabetçi Açidan Avantaj ve Dezavantajları

Kanada	
Avantaj	Dezavantaj
ABD'ye olan coğrafi yakınlık	İşgücünün küresel rekabet gücüne ayak uyduramaması
Doğal kaynaklar açısından zengin kaynaklara sahip olması,	Uzmanlaşmış işgücü eksikliği
Doğal kaynakların büyük bir kısmının etkin şekilde üretim sürecine sokulması	Üniversite ve sanayi ilişkisinin yetersizliği ve eğitim sisteminde yaşanan problemler
Gelişmiş altyapı tesislerinin bulunması	Entelektüel mülkiyet haklarıyla ilgili yasaların uygulanmaması
Genel eğitim düzeyinin yüksekliği	Ar-Ge faaliyetlerine GSMH'dan ayrılan payın düşüklüğü
Finansal sisteminin sağlamlığı	KOBİ'lerin ihracata katkılarının düşüklüğü
KOBİ'lerin üretimden aldıkları payın yüksekliği	

Kaynak: M.E. Porter (1991), Canada at the Crossroads: The Reality of a Competitive Environment, Business Council on National Issues and Ministers of Supply and Services, Ottawa.

Yeterli uzman işgücünün bulunmaması, işgücünün de günün şartlarına göre esnek olmaması ve çalışanların ülke içinde dağınık şekilde yerleşimleri, endüstrinin gerekli işgücü ihtiyacını karşılayamamasına neden olmaktadır. Kanada'nın verimlilik ve işgücü göstergelerinin düşüş göstermesi, gelişmiş teknoloji yatırımlarına yapılan harcamaların da azalmasına yol açmaktadır.

1978 yılında Kanada'nın doğal kaynağa bağlı dünya ihracatında payı % 4.9 olmasına rağmen, 2005 yılında bu pay % 8.3'e çıkmıştır⁸. Buna Kanada hükümetinin hammadde ve yarı mamul ihracatına izin vermesi etki etse de, oranın

⁶ M.E. Porter (1991), **Canada at the Crossroads: The Reality of a Competitive Environment**, Business Council on National Issues and Ministers of Supply and Services, Ottawa.

⁷ 1973-1979 yılları arasında 67 ülke arasında en düşük Toplam Faktör Verimliliğine (İşgücü ve sermaye verimliliklerini kapsar) oranına sahiptir.

⁸ Cateora, P. R. And Graham, E.R.,Bruning, E.R.; International Marketing, Canadian Edition, 2006

bu kadar yükselmesinin en büyük nedeni teknoloji ve maliyet üstünlüğünün kaybedilmesidir.

1.3.1 Faktör Koşulları

Kanada'nın ekonomik anlamda ülkeyi etkileyen en önemli coğrafi özelliği ABD'ye olan yakınlığıdır. Kanada nüfusunun yaklaşık %85'i, ABD sınırına 150 km. yakın olan alanda yaşamaktadır. Gelişmiş altyapı tesisleri sayesinde yaygın ulaşım ağları, gelişmiş iletişim sistemleri ülkeyi sarmakta ve her bölgeye enerji ulaştırılabilmektedir.

Kişi başına eğitim harcamasının yüksek olmasına rağmen, işgücünün kendisini küresel dünya gerçeklerine uydurmakta zorluk çekmesi endüstriyel verimliliğinin azalmasına neden olmaktadır. Meslek okullarının etkinliğini yitirmesi sonucu, uzman eleman sıkıntısı çekilmektedir. Yeterli elemanın bulunamaması sonucu, çeşitli sektörlerde üretim durmak zorunda kalmıştır. Üniversite ve sanayi ilişkisinin de yeterince gelişmemiş olması bu problemi derinleştirmektedir.

Kanada'nın Ar-Ge faaliyetlerine GSMH'dan ayırdığı pay oldukça düşüktür. Devletin Ar-Ge'ye ayırdığı payın yüksekliğine karşın, özel sektörün katkısının yok denecek kadar az olması teknolojinin gelişme hızını yavaşlatmaktadır. Entelektüel mülkiyet ve patent haklarının tam olarak korunmaması, yeni teknolojilerin ülkeye girişini zorlaştırmaktadır.

Dünya standartlarında Kanada finans sistemi oldukça gelişmiştir. Ayrıca ülke çapında yaygın bankacılık sektörü, sigorta işletmeleri, finansal araçları ve sistemi koruyucu yasalarıyla zengin finansal altyapıya sahip görüntü vermektedir. Fakat sermaye maliyetinin yüksek oluşu, yönetici ve yatırımcıların ileriye görmelerini engellemektedir.

1.3.2 Talep Koşulları, İlgili ve Destek Endüstrileri

Kişi başına düşen GSMH açısından G7 ülkeleri arasında 2. sırada, kişi başına yapılan reklam miktarında ise üçüncü durumda bulunmalarına rağmen, müşteri talebi Kanada rekabet gücüne beklenen etkiyi yapamamaktadır. Ayrıca endüstriyel talepte de aynı problem yaşanmaktadır. Bir çok endüstri dalı talebinin fiyata duyarlı müşterilerden oluşması, teknolojik gelişme konusunda tutucu tavır sergilenmesine neden olmaktadır. Kanada işletme kümeleri, sayı bakımından kısıtlı ve oldukça yüzeyseldir. En büyük işletme kümelerinde ihracat açısından başarılı olmaya yetecek rekabetçi teknoloji bulunmamaktadır. Bu kümelerin makine ve teçhizat ihtiyacının, destek endüstrilerinden daha çok, ihracat yoluyla giderilmesi, ülke gelişimine katkıda bulunacak sinerjinin oluşmasını da engellemektedir.

Tablo-4 Hong Kong: Rekabetçi Açılan Avantaj ve Dezavantajları

Hong Kong	
Avantaj	Dezavantaj
Kültürel yapının ekonomik gelişmeyi desteklemesi	Ülke içi pazar potansiyelinin kısıtlılığı
Devletin ekonomiye müdahalesinin yok denecek seviyede bulunması	Teknolojinin ithal edilmesi sonucunda dışa bağımlılığın artması
Özel sektörün ülke gelişmesinde aldığı etkin rol	Liman ve diğer altyapı hizmetlerinin pahalı olması
Sermaye piyasasının gelişmiş yapısı	
İşletmeler arasındaki dayanışmanın rekabeti engellememesi.	
Dünyanın en büyük pazarlarına sahip ülkelere coğrafi açıdan yakınlık	
Hizmetler sektörünün ülke ekonomisine ve ihracata olan katkısının büyüklüğü	
Altyapının gelişmiş olması	

Kaynak: M. Enright; E. E. Scott; D. Dodwell (1997), *The Hong Kong Advantage*, New York: Oxford University Press.

Hong Kong herkesin gelebileceği açık bir ticari bölge oluşturup, sermayenin özgürce girip çıkmasına izin verip, vergi oranlarını da düşürerek işletmeler için cazip bir ortam hazırlamıştır. Bu da ekonominin dış etkilerden kolayca etkilenmesini engellemektedir. Özel sektör ekonomik gelişmede katalizör görevi yapmaktadır. Bölgenin açık ekonomisi, kendi üretici ve yöneticilerini dış pazarlara yönelmeye teşvik etmektedir.

Hong Kong'un sahip olduğu diğer bazı avantajlar ise, ülkenin coğrafi konumu, alt yapısının güçlülüğü ve sağlam finans sistemidir. Coğrafi konumu itibariyle Hong Kong uluslararası ticaret açısından oldukça önemli bir konumdadır. Ayrıca 5 saatlik uçuşla dünya nüfusunun yarısına ve güney ile doğu Asya'nın tamamına rahatlıkla ulaşabilmesini sağlayan mükemmel bir coğrafi konuma sahiptir.

Hong Kong gelişmiş sermaye piyasasıyla, tasarruflarının finans piyasalarına girişini hızlandırmıştır. Hong Kong borsası, akışkanlığı ve hacmiyle Tokyo borsasının ardından Asya'nın ikinci büyük, pazar kapitalizasyonu açısından da dünyanın sekizinci büyük borsasıdır. Ayrıca dış bankacılık işlemlerinde de yatırıma uzun yıllar devam ederek dünyada da beşinci sıraya yerleşmiştir.

Makine ve sermaye mallarının üretiminde oldukça düşük hacme sahip olan Hong Kong, bu teçhizatın büyük miktarını Japonya ve Kore'den ithal etmektedir. Böylece sahip olduğu kaynaklarını daha verimli alanlarda kullanmakta ve uzmanlaşma alanlarını belirlemektedir.

Hong Kong dinamik işletme kümelerine ev sahipliği yapmaktadır. Yerel şirketler arasındaki yoğun rekabet ve yardımlaşma, rekabetçi üstünlüklerin kaynağıdır. Ülkedeki rekabet, yabancı işletmelerin de katılımıyla artmaktadır.

İşletmeler arasında oluşan sinerji KOBİ'lerin ayakta kalabilmesini sağlaması açısından önemlidir.

1.5 Meksika

Latin Amerikanın en güçlü ekonomisi kabul edilen Meksika, 1970'li yıllarda yabancı yatırımlara konulmuş olan yasakların 1989 yılında yapılan düzenlemelerle ortadan kaldırılmasıyla yabancı yatırımcılar açısından gözde bir ülke halini almıştır⁹. Özellikle otomotiv endüstrisinin Meksika'yı kendisine yerleşim yeri seçmesinde, hükümetin verdiği destek ile yasal yapıya ve altyapı tesislerine önem verilmesi yatmaktadır. Doğrudan yabancı yatırımların son yıllarda artış nedenlerinden bir diğeri de 1982'de başlatılan özelleştirme çalışmalarıdır. Devletin bir çok sektörden çekilmesi bina, arsa alım satımı ve şirket birleşmelerinin kolaylaştırılması ekonominin daha liberalleşmesini sağlamıştır. Endüstriyel mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin kanunun da değiştirilmesi software ve bilgisayar şirketleri için ülkenin cazip hale gelmesine neden olmuştur. Ayrıca işgücü maliyetinin düşüklüğü firmalara maliyet avantajı da sağlamaktadır.

Tablo-5 Meksika: Rekabetçi Açılan Avantaj ve Dezavantajları

Meksika	
Avantaj	Dezavantaj
Doğal kaynakların zenginliği	Eğitim sisteminin bozukluğu ve eğitim düzeyinin düşüklüğü
Coğrafi konum (ABD ile olan komşuluğu)	İhracatta hammadde ve yarı mamullerin büyük yeri
ABD ve diğer büyük devletlerin petrol rezervlerinin gün geçtikçe azalması	Katma değeri yüksek olan ürünlerde uzmanlaşamaması
Genç, yetenekli ve adaptasyon yeteneği fazla nüfusun bulunması	İş görenin düşük verimlilik düzeyi
	Dünya çevre standartlarına uyum
	Modern teknolojilerin eksikliği

Kaynak: R. M. Hodgetts (1993), "Porter's Diamond Framework in a Mexican Context" **Management International Review**, Vol. :33, 1993-2, ss. 41-54.

Meksika'nın uluslararası rekabet gücünün artışında, ABD'ye olan komşuluğu ve bu ülke ile iyi ilişkilere sahip olunmasının büyük etkisi bulunmaktadır. Meksika, ABD'yi ihracat yapabileceği bir ülkeden öte, kendi ülkesine yatırım yapabilecek yabancı sermayenin kaynağı olarak görmektedir. ABD, destek endüstrileri ve altyapı tesisleri açısından Meksika'ya büyük katkı sağlamaktadır.

Petrol kaynakları bakımından oldukça zengin olan Meksika'nın 1989 yılında yapılan bir araştırmada ABD'nin 26.3 milyar varil rezervine karşılık, 66.4

⁹ R. M. Hodgetts (1993), "Porter's Diamond Framework in a Mexican Context" **Management International Review**, Vol. :33, 1993-2, ss. 41-54.

milyar varil rezervi olduğu ortaya çıkmıştır. Meksika dünya petrol üretiminin %4.3'ünü gerçekleştirmektedir. Doğal kaynak bakımından bu kadar zengin olan Meksika, petrol, doğal gaz, nükleer ve jeotermal enerji ile kömürde ihracatçı konumundadır. Meksika, ülkesinde çıkan petrolün %57'sini ABD'ye ihraç etmektedir. 1991 yılında petrol endüstrisi ülke ihracatının % 28'ini ve GSMH'nin da % 15'ini tek başına gerçekleştirmiştir. Bu sektörde yer alan işletmelerden en büyüğü bir kamu işletmesidir. 2004 yılı itibarıyla Meksika'nın %90 ihracatı ve % 65 ithalatı ABD'den kaynaklanmaktadır.¹⁰

Meksika'da genç, yetenekli ve uyum yeteneği oldukça gelişmiş olan nüfusun bulunması işgücünün kolaylıkla elde edilmesine neden olmaktadır. Ayrıca sendikaların işletmelerle batdakilerin aksine çok daha dostça çalışması da ülkedeki gelişmeyi desteklemektedir. Fakat endüstri gelişmiş teknolojiyi üretim süreçlerine adapte edememiştir. İşgücüne dayalı, maliyet etkin üretim yapan yapısıyla Meksika endüstrilerinin rekabetçi üstünlüğü koruyabilmesi güç olmaktadır.

1.6 Yeni Zelanda

Crocombe, Enright ve Porter'ın Yeni Zelanda ile ilgili yaptıkları çalışmada ihracatın % 85'ini gerçekleştiren 20 endüstri incelenmiştir. Çalışmada dış ticarete önemli sayılan sektörlerden hareketle, rekabetçi üstünlükleri ve yapısında taşıdığı problemleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar ana hatlarıyla aşağıda belirtilmektedir.¹¹

a) Yeni Zelanda'nın rekabet üstünlüğü, modern üretim metotlarıyla desteklenen doğal kaynaklarıdır. Doğal kaynakların etkin üretim teknikleriyle üretim sürecine sokulması, endüstrilerin düşük maliyetle üretim yapmasını sağlamaktadır.

b) Az sayıda endüstrinin Yeni Zelanda talep yapısındaki farklılıktan destek alarak rekabetçi güç elde ettiği görülmektedir.

c) Devletin ihracat sektörlerinin şekillenmesinde önemli görevi bulunmaktadır. Öncü endüstrilerin oluşmasında ve gelişmesinde devletin yol göstericiliği ve yardımı büyüktür.

d) İhracatın gelişmesinde Yeni Zelanda'nın sahip olduğu şans faktörlerinin rolü büyüktür.

e) Ülke endüstrilerinin genel yapısı incelendiğinde az sayıda endüstrinin rekabetçi üstünlüklerini farklı kaynaklardan besleyebildiği görülmektedir.

¹⁰ Villareal, M.A.; (2005) Analyst in International Trade and Finance Foreign Affairs, Defens and Trade division, Congressional Research Service, The Library of Congress

¹¹ G. T. Crocombe, M. J. Enright ; M. E. Porter (1991), **Upgrading New Zealand's Competitive Advantages**, New York: Oxford University Press.

Tablo-6 Yeni Zelanda: Rekabetçi Açından Avantaj ve Dezavantajları

Yeni Zelanda	
Avantaj	Dezavantaj
Doğal kaynakların zenginliği	Altyapı tesislerinin yetersizliği
Devletin ekonomideki yol göstericiliği ve öncülüğü	İş gücünün eğitimsizliği ve uzmanlaşmamış olmaları
İngiltere ile uzun yıllar sürdürülen sağlıklı ilişkiler	İşçi ve işveren arasındaki sınırlı ilişkiler,
Sosyal güvenlik sisteminin güçlülüğü	Eğitim sistemindeki büyük aksaklıklar ve eğitimcilerin sınırlı vizyonu
	Yüksek öğretimde sosyal bilimlere verilen önemin büyüklüğü
	Ar-Ge faaliyetlerinin yetersizliği
	Endüstrilerin ithal girdilere olan bağımlılığı

Kaynak: G. T. Crocombe, M. J. Enright ; M. E. Porter (1991), **Upgrading New Zealand's Competitive Advantages**, New York: Oxford University Press.

1.6.1 Faktör Koşulları

Yeni Zelanda “temiz, yeşil ve bozulmamış topraklar” imajıyla uzun yıllardır tarım ürünleri ile dünya piyasalarında öncelik kazanmıştır. İklimin tarım için çok uygun olması ürünlerin kalitesini yükseltmektedir. Ayrıca ülkenin güney yarım kürede bulunması ürünlerin uluslararası pazarlardaki talebini artırmaktadır. Altyapı tesislerinin yeterince gelişmemiş olması işletmeleri başarılı olmakta zorlamaktadır. Limanların etkin çalışmaması, hava alanlarının yetersizliği ve taşıma sektörünün sendikalarla yapılan yanlış anlaşmalar sonrasında çeşitli kısıtlamalarla karşı karşıya kalması taşımacılığın şartlarını ağırlaştırmaktadır.

1.6.2 İnsan Kaynakları

İşgücünün eğitiminin eksikliği, yeterli uzman personelin bulunmaması, ayrıca dış ülkelere beyin göçünün yaşanıyor olması ülkenin gelişmesi açısından büyük problemlere yol açmaktadır. Eğitim sisteminin modern dünya kalitesinde olmaması, işçi-işveren arasında dayanışma bulunmaması, eğitimcilerin vizyonunun sınırlılığı gibi faktörler de eklenince işgücü verimliliği düşüş göstermektedir.

Çalışma bulguları, Yeni Zelanda eğitim sisteminin bireysel gelişmeyi, araştırma yönlü düşünmeyi desteklemediğini göstermektedir. Eğitim sistemi diğer bir eksik yanı ise özgür düşünceli, kendi fikirlerini savunabilen, global düşünebilen bireyler yetiştirememesidir.

Ayrıca endüstrinin isteklerine cevap veremeyen, daha çok sosyal bilimlerde eleman yetiştiren üniversitelerin çokluğu, üniversite-reel sektör ilişkilerinin kopmasına ve eğitim krizinin daha büyük boyutlara ulaşmasına yol açmaktadır. Ar-Ge faaliyetlerine yeterli kaynağın harcanmaması da, teknolojik bilgi birikiminin oluşmasını engellemektedir. Bunun yanında özel şirketlerin Ar-Ge harcamalarına yeterli kaynağı aktarmamaları da gelişmenin önündeki büyük engellerdendir.

1.6.3 Sermaye Kaynakları

Ülkedeki tasarruf oranının düşük, bütçe açığının da büyük olması ekonominin daha da bozulmasına neden olmaktadır. Bunun yanında bütçe açıklarının iç ve dış kaynaklardan sağlanan borçlarla kapatılmaya çalışılması problemleri derinleştirmektedir. Düşük tasarruf oranına, ülkedeki yüksek sermaye talebi de eklendiğinde faizler artmıştır. Bu yüksek riski almak istemeyen özel sektör, yatırımları devletten beklemektedir.

1.6.4 İlgili ve Destek Endüstriler

Yeni Zelanda'nın ihracat endüstrileri incelendiğinde oldukça sınırlı sayıda rekabetçi işletme kümesi bulunduğu görülmektedir. İşletme kümelerinin çiçekçilik ve pastoral tarımda bulunması, tarım sektörünün ekonomide önemli yer tuttuğunun göstergesidir.

Yeni Zelanda'nın sosyal güvenlik sisteminin bireyleri aşırı koruyucu olması, devletin ihtiyacı olan toplam kaynak miktarını da arttırmaktadır. Sosyal refah sisteminin çok gelişmiş olması devletin görevlerinin gün geçtikçe artması anlamına gelmektedir. Korumacı ve yardımcı devlet, özel sektörü iç pazara hapsedmekte ve firmaların dışa açılmalarına engel olmaktadır.

Yeni işletmelerin kurulması, yeni yatırımlara girilmesi Yeni Zelandalı tasarruf sahipleri tarafından öncelik olarak görülmemektedir. Bu tip işletmelerin finansal açıdan desteklenmesi için gerekli olan birimler bulunmamaktadır.

1.6.5 Devlet Politikaları

Daha önceki yıllarda Yeni Zelanda devleti ekonomide önemli görevler üstlenmişti. Fakat son yıllarda devlet politikalarının odak noktasına gelir dağılımını düzeltmesi yerleşmiştir. Devlet insan kaynağının gelişmesine yeterli katkıda bulunmamıştır. Eğitim sisteminin bugünkü yapısıyla, dünya pazarlarında yer edinmeye çalışan firmalara destek olma imkânı yoktur. Özel eğitim kurumlarının yokluğu, devlet ve özel sektörün bu konuda işbirliğine girememesi de problemi derinleştirmektedir.

Devlet borçlarının artması, bütçe açıklarının büyümesi finansal piyasalardaki dengeyi bozmakta, faiz oranlarının da artmasına neden olmaktadır. Bu da yatırımların artışı engellemektedir. Devletin yapmış olduğu yatırımlar incelendiğinde endüstrilerin ihtiyaçlarını karşılamadığı, politik kaygılarla gerçekleştirildiği görülmektedir.

Yeni Zelanda devleti ülkede üretilen mal ve hizmetlerin en büyük alıcısı konumundadır. Üretilen ürünlerin devletçe satın alınması rekabeti azaltmakta ve küresel piyasalardan uzaklaşılmasına neden olmaktadır.

İşgücü ile ilgili yasaların işletmelere destek verici şekilde olmaması ekonomideki problemleri arttırdığı, zorunlu sendikacılığın da bu problemleri derinleştirdiği görülmektedir. Merkezi idare toplu pazarlıklarda gücünü kaybetmemeye çalışsa da, son yıllarda geline durumla farklı işi yapan ve farklı özelliklere sahip insanlar arasında ücret farklılıklarının olmaması sürtüşmelerin doğmasına ve verimliliğin azalmasına neden olmuştur.

1.7 Venezüella

Enright, Frances ve Saavedra tarafından 1996 yılında Porter'ın elmas modelinin uygulandığı çalışmada Venezüella'nın doğal kaynaklarından hareketle ne şekilde dünya pazarlarında rekabet gücünü arttırabileceği incelenmiştir. Çalışmanın bulguları aşağıda özetlenmiştir.

1.7.1 Venezüella Faktör Koşulları

Venezüella'da doğal faktörler hem devlet, hem de özel sektöre büyük avantaj sağlarken, ekonomiye ve ihracatın önemli parçasını gerçekleştiren sektörlerle de büyük katkılar yapmaktadır¹². Doğal kaynakların bir çoğunun hala işlenmemiş halde bulunması, gelecek açısından avantaj sağlamaktadır. Gelişmiş altyapı yatırımlarının, uzmanlaşmış ve eğitilmiş insan kaynaklarının eksikliği bu kaynakların kullanımını kısıtlamaktadır.

Venezüella'daki ihracatın %90'ı hala doğal kaynaklara dayalı endüstrilerden gerçekleştirilmektedir. Ülke elektrik enerjisi üretim ve kullanımında Latin Amerika ülkeleri arasında ilk sıradadır. Her ne kadar sanayi sektörü, elektrik ücretini hane halkından yaklaşık üç kat daha fazla ödemek zorunda kalsa da, dünya fiyatlarıyla karşılaştırıldığında, enerji ücretlerinin sanayii için bir avantaj oluşturacak şekilde ucuz olduğu görülmektedir. Fakat elektrik dağıtım hizmetlerinin kalitesinin düşük olması sanayinin gelişmesini engellemektedir.

Tablo-7 Venezüella: Rekabetçi Açidan Avantaj ve Dezavantajları

Venezüella	
Avantaj	Dezavantaj
Doğal kaynakların zenginliği	Altyapı yatırımlarının yetersizliği
Enerjinin bolluğu	Uzman ve eğitilmiş çalışanların eksikliği
ABD ve Avrupa'ya coğrafi yakınlık	İhracatının %90'ının doğal kaynaklara dayalı endüstrilerden sağlanması
İklimi, doğal kaynakları vb. nedeniyle turistik açıdan sahip olduğu çekicilik	Ucuz petrole rağmen, taşıma maliyetlerinin yüksekliği ve enerjinin sanayiye pahalı ulaşması
Dünyanın en ucuz petrolünün kullanılıyor olması	Sosyal güvenlik sisteminde yaşanan kargaşa ve sistemde yaşanan çöküş
İşgücü maliyetinin düşüklüğü	Eğitime ve Ar-Ge'ye bütçeden ayrılan payın düşüklüğü
	Sermaye piyasasının gelişmemiş olması
	Gelir dağılımı bozukluğu

Kaynak: M. J. Enright; A. Frances ve E. S. Saavedra (1996), **Venezuela: The Challenge of Competitiveness**, New York: St. Martins Press.

Venezüella'nın coğrafi konumu büyük doğu ve batı pazarlarına (özellikle ABD ve Avrupa'ya) kolay girişi sağlayabilecek şekildedir. Sahip olduğu doğal güzellikleri, iklimi, zengin bitki örtüsü kombinasyonu Venezüella'yı dünyanın en

¹² M. J. Enright; A. Frances and E. S. Saavedra (1996), **Venezuela: The Challenge of Competitiveness**, New York: St. Martins Press.

önemli turistik merkezlerinden birisi yapmıştır. İklimi ve topografyası, tropikal ve yarı tropikal ürünlerin üretim artışını sağlamaktadır.

Venezüella ulaşım sistemi taleplere karşılık verememektedir. Taşıma maliyetlerinin yüksek olmasında sektörün düşük verimlilik düzeyi ve ekipmanların çok pahalı olmasının rolü büyüktür.

1.7.2 İnsan Kaynakları

Venezüella ekonomisi fabrikalarda çalışacak, makine ve teçhizatı verimli şekilde kullanabilen, yeterli teknik bilgiye sahip, yetişmiş işgücünün yokluğunu çekmektedir. Yüksek öğretim kurumları uluslararası pazarlarda rekabet eden işletmelerin ihtiyacı olan kaliteli işgücünü yetiştirememektedir. İşletmelerin kaliteli eleman yokluğu yüzünden verimli çalışmadığı, gerekli büyümeyi gerçekleştirmediği görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin %43'ünün sosyal bilimlerde eğitim görüyor olması da, sanayiinin teknik eleman sıkıntısının artmasına yol açmaktadır. Venezüella Latin Amerikanın en ucuz işgücüne sahiptir. Bu da ihracat açısından büyük avantaj oluşturmaktadır.

Venezüella'da gelişmiş bir sosyal güvenlik sistemi bulunmamaktadır. Sosyal güvenlikle yatırımlarda sağlıklı kararlar alınmamaktadır. Bu da işgücü verimliliğini düşürmektedir.

İşletme içi eğitim açısından bakıldığında, işletmeler gelirlerinin ancak % 0.2'sini eğitim ve gelişmeye ayırmaktadırlar. Bu oranın düşüklüğünün nedeni ise eğitimin devletin görevi olduğunun düşünülmesidir.

Venezüella'da teknolojinin ithal edildiği, teknolojik gelişme için kaynak ayrılmadığı görülmektedir. Teknoloji seçimi ve kullanılmasında uzman ve eğitilmiş işgücü gerekliliği daha önceki uygulamalar hep göz ardı edilmiştir. Teknolojik öğrenme düzeyinin düşük olması işletmelerin tedarikçilere karşı bağımlılığını arttırmıştır.

Venezüella sermaye piyasaları, ekonomik gelişmeyi destekleyememektedir. Ülkenin banka sektörü ekonominin gelişmesi için gerekli olan sermaye, danışmanlık ve uzmanlığı sağlamakta yetersizdir. Finans borsalarının zayıflığı, KOBİ'lerin sermaye bulmasını güçleştirmektedir. Risk sermayesinden de yeterli derecede yararlanılamamaktadır. Kamu bankalarının politikacıların baskısı altında olması, siyasi amaçlar uğruna kredi ve teşviklerin partizanca dağıtılması, bankaların gelişmesini engellemektedir. Ayrıca bankacılık sektöründeki oligopol yapı da rekabetçi bir düzenin oluşumunu engellemektedir.

1.7.3 Talep Koşulları

Venezüella'daki 20 milyonluk pazarın ancak 5.3 milyonunun belirli bir alım gücüne ulaşması, ülkenin ÇUŞ'lar için küçük ve etkisiz bir pazar görünümü kazanmasına yol açmaktadır. Dağıtım kanallarının yeterli olmaması ve modern standartların tam oturmamış olması yüzünden iç pazardaki tüketicilere ulaşmakta zorluk çekilmektedir.

Venezüella'nın kullandığı dilin İspanyolca ve İspanyolca'nın da dünyada en yaygın konuşulan dil olması, rekabetçi üstünlük sayılmaktadır. Dünya piyasalarında önemli yer edinen Venezüella'da çekilen televizyon dizilerinin bu kadar beğenilmesinin en büyük nedeni de kullanılan dil ve benzer kültürlerdir.

1.7.4 Endüstri Talebi, İlgili ve Destek Endüstriler

Uzun yıllar boyunca devlet, iş dünyasını kontrol altına almış ve özel sektör politikalarının oluşmasında etkili olmuştur. Üretimdeki girdilerin arz miktarı ve fiyatı devlet tarafından kontrol edilmiştir. Bu da Venezüella'da rekabetin gelişmesini engellemiş, kaliteli ürünlerin ortaya çıkmasını geciktirmiştir. Ayrıca politik kaygılar dolayısıyla üretilen ürünlerin büyük çoğunluğu devlet tarafından satın alınarak aradaki sıcak ilişkiler korunmaya çalışılmıştır. Bu tarz ilişkilerin artması, malını satacağını garanti altına aldığı düşünen üreticilerin performanslarını azaltmaktadır.

Özel sektör sermaye malları ihracatına sınırlı bütçe ayırmaktadır. Ayrıca satın alınan makine, teçhizat ve sağlanan teknik yardım da yeterli kaliteyi taşımamaktadır. Daha çok eski teknolojilerin ithal edilmesi ülkenin rekabet gücünü de düşürmektedir.

Venezüella'nın tekeli KİT'leri, yüksek fiyatlı ve kalitesiz ürünleriyle piyasalarda varlık gösterememektedir. Yerel işletmelerin ulusal ve uluslararası pazara girerken büyük engellerle karşılaşmaları yüzünden bu işletmeler sermaye mal ve hizmetlerini ithal etmek yolunu seçmişlerdir. Uygulanan ithal ikameci politikalar da destek endüstriler ve işletmeler arasındaki etkin çalışma ortamının kurulmasını engellemiştir.

1.7.5 İşletme Stratejisi ve Rekabetçi Yapısı

Aile şirketlerinin toplam özel sektör içindeki payının büyük olması, etkin çalışmanın önünde engeldir. Finansman ihtiyacı, hisse senedi ihraç edilmesi yerine, aynı gruba dahil bankalardan alınan kredilerle çözülmektedir. Bu da sermayenin tabana yayılmasını engellemektedir. Personel alımı ve terfilerde yetenek, eğitim ve işteki performanstan daha çok sadakat ve özel ilişkilerin aranması da işletmelerin gelişmesini engellemektedir. İş ortaklarının ve tedarikçilerin seçiminde de akrabalık ve sadakat ön plana çıkarılmaktadır.

İşletmelerin kârlılıklarının ve pazar paylarının işletmelerin yapısı ve gücünden çok lobilere, devlet makamlarıyla olan ilişkilerine bağlı olması işletmelerin ileriye görmelerini zorlaştırmaktadır. Ayrıca ülkedeki politik istikrarın bulunmaması işletmelerin uzun süreli stratejiler oluşturmasını engellemektedir. Politik yapıdaki yozlaşma KİT'lerin ciddi şekilde zayıflamasına ve kaynakların verimliliği az alanlarda kullanılmasına yol açmaktadır.

Sonuç

Dünya pazarlarında başarıyı yakalamak, sihirli politikalar uygulamak ya da yeni ekonomik gelişme metotlarını yaratmaktan geçmemektedir. Ülkeyi ve kaynaklarını iyi tanıyıp, biraz da devleti ve vatandaşıyla birlikte çok çalışmak ve lüks yaşam standartlarından feragat etmeyi göze almak ve en önemlisi de, modern, yeniliğe açık bir eğitim sisteminin oluşmasını sağlayarak gelişmeye bu açıdan destek verilebilmek ülkelerin başarıyı yakalamasındaki en güçlü anahtar olacaktır.

Küreselleşme zayıf veya keyfi bir şekilde yönetilen devletler için bir tehdit olurken, etkin çalışan, disiplinli devletler için kalkınmanın ve ekonomik refahın artırılmasının bir aracıdır. Türkiye'nin gelecekte daha sağlıklı bir yapıya

kavuşup, daha etkin politikalar üretebilmesi için dünyadaki değişimi anlayabilmesi ve yeni sosyo-ekonomik düzende kendisine gerçekçi hedefler oluşturması kaçınılmazdır. Bu nedenle başarıya ulaşabilmek için öncelikle Türkiye'nin rekabetçi dünyada sahip olduğu avantaj ve dezavantajların ortaya konulması ve sonra da gelecekle ilgili politikaların bu değerlendirmeler sonrası oluşturulması gerekir.

Bu çalışma kapsamında incelenen 7 araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında her ne kadar her ülkenin uluslararası alanda başarısında ya da başarısızlığının ardında bulunan faktörler her ülkenin kendisine özgü olsa da gelişmiş ülkelerin bir çoğunda eğitim kalitesi, politik devamlılık, gelişmiş sermaye piyasalarının varlığı, kamunun ekonomideki düzenleyici rolü, ülke içindeki rekabetin düzeyi gibi faktörlerin bu ülkelerin başarısı açısından belirleyici olduğu görülmektedir. Bunun yanında her ülkenin kendi yapısında barındırdığı farklı avantajlar ve sorunların da farkına varması, hem kamu yöneticilerinin hem de işletmelerin gelecekle ilgili kararlarını daha kolay vermelerine yardımcı olduğu gözlenmiştir. Ayrıca hem gelişmiş ve hem de gelişmekte olan ülkelerin yapısı incelendiğinde üzerinde durulan temel noktaların benzerlik göstermesi, rekabet gücünün arttırılması konusunda karar verici konumda olanların odaklanması gereken noktaları işaret etmesi açısından da önemlidir.

Bir ülkenin kaynakları, kültürü ve alışkanlıkları ile bağlantılı olduğundan dünyanın her yerinde uygulanabilecek tek bir rekabet gücünü artırıcı model yoktur. Bir ülkenin rekabet gücü münferit politikalarla değil, ancak topyekün bir ulusal çaba ile arttırılıp güçlendirilebilir. Bu nedenle Türkiye önce elindeki kaynakları, fırsatları, eksiklikleri, tehlikeleri ortaya çıkarmalı ve bu veriler ve uluslararası anlaşma ve çevre gerçekleri ışığında vizyonunu oluşturmalıdır. Bu vizyon da politikaların oluşmasında temel yol gösterici olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bellak, C. J. Ve A. Weiss (1993), " A Note On The Austrian Diamond" **Management International Review**, Special Issue, Vol. : 33, 1993/2.
- Cateora,P.R.; Crahan,J.L.; Bruning, E.R.:(2006) International Marketing,Canadian Edition
- Crocombe, G. T.; M. J. Enright ; M. E. Porter (1991), **Upgrading New Zealand's Competitive Advantages**, New York: Oxford University Press.
- Dana-Nicoletta Lascu, (2006)International Marketing, Atomic Dog Publishing
- Enright, M. J.; A. Frances Ve E. S. Saavedra (1996), **Venezuela: The Challenge Of Competitiveness**, New York: St. Martins Press.
- Enright, M.; E. E. Scott Ve D. Dodwell (1997), **The Hong Kong Advantage**, New York: Oxford University Press.
- Hodgetts, R. M. (1993), "Porter's Diamond Framework in A Mexican Context" **Management International Review**, Vol. :33, 1993-2.
- Porter, M.E. (1991), **Canada At The Crossroads: The Reality Of A Competitive Environment**, Business Council On National Issues And Ministers Of Supply And Services, Ottawa.
- President's Commission on Industrial Competitiveness (1985), **Global Competition: The New Reality, The Report of the President Commission on Industrial Competitiveness**, Vol. : I-II, Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.
- Villareal, M.A.:(2005) Analyst in International Trade and Finace Foreign Affairs,Defens and Trade Division, Congresssional Research Service, The Library of Congress.